

“มันสำปะหลังโยธธ: จากขาดทุน...สู่กำไรด้วยวิทยาศาสตร์”

สวัสดีครับ/ค่ะ

วันนี้อยากชวนทุกท่านมาฟังเรื่องใกล้ตัว แต่มีความสำคัญระดับประเทศ นั่นก็คือ “มันสำปะหลัง” ครับ

หลายคนอาจมองว่าเป็นพืชธรรมดาแต่จริง ๆ แล้ว มันสำปะหลังสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้ประเทศไทยปีละหลายหมื่นล้านบาท

แต่ในช่วงที่ผ่านมา...เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังต้องเผชิญกับปัญหาหลายด้าน ทั้ง

- ต้นทุนการผลิตสูง
- ราคาผลผลิตแปรปรวน
- โรคใบต่างระบาศ
- และสภาพอากาศที่แปรปรวน

ซึ่งส่งผลให้ “ปลูกมาก แต่ได้กำไรน้อย...หรือบางครั้งถึงขั้นขาดทุน”

แล้วเราจะแก้ปัญหานี้อย่างไร?

ที่จังหวัดโยธธ มีคำตอบที่น่าสนใจครับ

ในพื้นที่ “แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ตำบลบ้านหนองหิน” เกษตรกรได้รวมกลุ่มกัน และทดลองเปลี่ยนวิธีคิด

จาก “ทำตามความเคยชิน” มาเป็น “ทำตามหลักวิชาการ”

เปลี่ยนจากประสบการณ์...สู่วิทยาศาสตร์

เขาเริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหาจริงในพื้นที่

พบว่า

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- อุ่นน้ำไม่ดี

- และมีความเป็นกรดค่อนข้างสูง

จากนั้นจึงเริ่มปรับวิธีการผลิตใหม่แบบครบวงจร

9 เทคนิค ที่เปลี่ยนทั้งแปลง

สิ่งที่น่าสนใจคือ แนวทางที่ใช้ ไม่ได้ซับซ้อนเกินไปแต่เป็น “การทำให้ถูกต้องในทุกขั้นตอน” เช่น

1. ปรับปรุงดิน ด้วยปุ๋ยคอก และโดโลไมท์ ในพื้นที่สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่บ้านหนองหิน หมู่ 2, 6, 9 จังหวัด ยโสธร สภาพดินส่วนใหญ่เป็นกรดจัด จึงต้องใช้โดโลไมท์เพื่อมาปรับสภาพดิน และปุ๋ยคอกเพื่อปรับปรุง บำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ ทำให้ดินร่วนซุย อุ้มน้ำดีขึ้น

เปรียบเหมือน “ฟื้นฟูสภาพดิน” ก่อนปลูกพืช ถ้าดินดี...พืชก็โตได้เต็มศักยภาพ

2. ใช้พันธุ์สะอาด ทนทาน หรือต้านทานต่อโรคใบด่างมันสำปะหลัง ลดความเสี่ยงตั้งแต่เริ่มการเลือกพันธุ์ที่ดี

 ช่วยลดความเสียหายได้ถึง 50–80%

ทนทาน หมายถึง แสดงอาการติดเชื้อของโรคได้ แต่ยังไม่ให้ผลผลิตอยู่ระดับหนึ่ง ได้แก่ พันธุ์ระยอง 72 ห้วยบง 60 เกษตรศาสตร์ 50 พันธุ์เหล่านี้เป็นพันธุ์ที่เกษตรกรนิยมใช้ทั่วไป แต่หากเมื่อติดโรคไปแล้วก็ไม่แนะนำให้ไปขยาย/ปลูกต่อ ผลผลิตได้เสียหาย

ส่วนพันธุ์ ต้านทานโรค คือ มีอาการติดโรคเล็กน้อยมาก ปัจจุบันมีอยู่ 3 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์อิทธิ 1 พันธุ์อิทธิ 2 พันธุ์อิทธิ 3 ฆางอยู่ในช่วงการขยายผล ทดสอบใช้ในพื้นที่ เพราะว่า เป็นพันธุ์ใหม่ที่น่าเข้ามาจากไนจีเรีย

3. แช่ว่อนพันธุ์ก่อนปลูก เป็นการเร่งการตั้งตัว

การแช่ว่อนพันธุ์ด้วยจุลินทรีย์ (เช่น PGPR) ช่วยให้รากเดินเร็ว งอกสม่ำเสมอ ต้นแข็งแรง ลดปัญหาต้นตายในช่วงแรก

 4. ปรับระยะปลูก = ลดการแข่งขัน เพิ่มผลผลิต

เดิมปลูกแน่นเกินไป ทำให้ต้นแย่งกันกินอาหาร เมื่อปรับระยะให้เหมาะสม

 แต่ละต้นได้รับแสง น้ำ และอาหารเพียงพอ ผลคือ “หัวใหญ่ขึ้น น้ำหนักเพิ่มขึ้น”

 5. กำจัดวัชพืชตั้งแต่ระยะแรก = รักษาโอกาสของผลผลิต ช่วง 3 เดือนแรก เป็นช่วงสำคัญที่สุด
ถ้ามีวัชพืช

 จะมาแย่งน้ำ แย่งปุ๋ย ส่งผลให้ผลผลิตลดลงทันที
ดังนั้นต้อง “จัดการตั้งแต่ต้น ไม่ปล่อยให้กลายเป็นปัญหาปลายทาง”

 6. ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน = แม่นยำและคุ้มค่า
จากเดิมที่ใส่ปุ๋ยแบบ “เดา” หรือความเคยชิน
เปลี่ยนเป็น

 ใส่ตามผลวิเคราะห์ดิน ข้อดีคือ
พืชได้ธาตุอาหารครบ ไม่สิ้นเปลือง ลดต้นทุนในระยะยาว

 7. ใช้น้ำอย่างเหมาะสม = ลดความเสี่ยงจากสภาพอากาศ
ให้น้ำให้ “พอดีและสม่ำเสมอ” เช่น ระบบน้ำหยด การกักเก็บน้ำไว้ใช้ช่วงแล้ง

 สำคัญมากในช่วง 0-6 เดือนแรก เพราะถ้าขาดน้ำช่วงนี้
“ผลผลิตจะลดลงอย่างชัดเจน”

 8. เก็บเกี่ยวในช่วงเวลาที่เหมาะสม = ได้คุณภาพเต็มที่
การเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมคือประมาณ 10-12 เดือน

 จะได้ทั้ง น้ำหนักดี เปอร์เซ็นต์แป้งสูง
ถ้าเก็บเร็วเกินไป เท่ากับ “เสียโอกาสโดยไม่จำเป็น”

 9. เชื่อมโยงตลาด = ตัวเปลี่ยนเกมที่แท้จริง
ข้อนี้ถือว่าสำคัญที่สุด เพราะถึงแม้ผลิตดีแค่ไหน
ถ้าขายไม่ได้ราคา...ก็ไม่ยั่งยืน
การเชื่อมโยงตลาดช่วยให้ขายได้ราคาดีขึ้น มีตลาดรองรับแน่นอน
ลดความเสี่ยงด้านราคา

 จาก “ขายผลผลิต”

 เป็น “ขายคุณภาพ” ขายแบบวัตเปอร์เซ็นต์แป้ง นั่นเอง

ผลลัพธ์ที่เปลี่ยนชีวิต

ผลที่เกิดขึ้น เรียกได้ว่า “เปลี่ยนชีวิตเกษตรกร” เลยครับ

- ผลผลิตเพิ่มขึ้นกว่า
- จากประมาณ 3.5 ตัน/ไร่ เป็นกว่า 7.6 ตัน/ไร่
- รายได้เพิ่มขึ้นมากกว่า 3 เท่า

ที่สำคัญที่สุดคือ

จากเดิม “ขาดทุน” กลายเป็น “มีกำไรเกือบ 10,000 บาทต่อไร่”

พื้นที่เท่าเดิม คนเดิม แต่รายได้เพิ่มขึ้นหลายเท่า

อะไรคือหัวใจของความสำเร็จ?

นอกจากใช้เทคโนโลยี แล้ว “หัวใจสำคัญ” คือ

- การเรียนรู้ร่วมกันของเกษตรกร
- การทดลองจริงในแปลง
- และการเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่

หรือพูดง่าย ๆ คือ

“เปลี่ยนจากทำตามความเคยชิน → เป็นทำอย่างมีข้อมูล”

แล้วต่อไปจะเป็นอย่างไร?

แนวทางนี้ไม่ได้หยุดแค่นี้ในพื้นที่เดียว มีการวางแผนต่อยอดเป็น

- ศูนย์เรียนรู้ด้านมันสำปะหลัง
- และการสร้างมูลค่าเพิ่ม

เพื่อให้เกษตรกรสามารถ“ปลูกน้อยลง แต่ได้มากขึ้น”และมีรายได้ที่มั่นคง

สรุปส่งท้าย

เรื่องของมันสำปะหลังไฮดร สะท้อนให้เห็นชัดเจนว่า

วันนี้...การทำเกษตรไม่ใช่แค่ “ปลูกแล้วรอเก็บเกี่ยว”

แต่ต้องอาศัย

- ความรู้
- การจัดการ
- และการเชื่อมโยงตลาด

ถ้าทำได้ครบ

“พืชธรรมดา ก็สามารถสร้างรายได้ไม่ธรรมดาได้”